

Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 27, 30. oktober 1992-imeersup allangortinnissaa pillugu siunnersuummut tunngatillugu nassuiaat, taamaalillugu § 6, imm. 3-mi piffissalersuut ullunit 14-init qaammammut ataatsimut (IA-p siunnersuutaa) imaluunniit ullunut 30-nut (Siumup siunnersuutaa) sivitsorneqarluni

Aggusti 2012

IMARISAI

1. Aallaqqaasiut	03
2. Nassuiaat	03
3. Tusarniaanermi illua'tungerisat inassutaat	04

1. Aallaqqaasiut

Inatsisartuni Inuit Ataqtigiit ilaasortaanit siunnersuut imm. 56-imik aamma Siumup ilaasortaanit siunnersuut imm. 126 UPA2012-imi ataatsimoortillugit oqaluuserineqarput. Aappassanneernissaat UKA2012-imut kinguartinneqarpoq. Tassunga atatillugu soqutigisaqaqatigiit suliamut pingaarutillit tusarniaanermut akissutaannik ilanngussisumik Naalakkersuisut nassuiaasiussallutik nalunaaruteqarput.

IAp siunnersuuta matuminnga imaqarpoq:

”Sulisumik avataaneersumik atorfinitsisinissamut imaluunniit sulisitsinissamut atatillugu ullut 14-it qaangiutinnginneranni itigartitsissummik akuersissummilluunniit akissuteqarnissamut piffissarititap qaammatinngortillugu sivitsorneqarnissaa anguniarlugu, Kalaallit Nunaannut suliffissarsiorlut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 27 30. oktober 1992-imeersup allanngortinneqarnissaa siunertaralugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.”

Siumup siunnersuuta matuminnga imaqarpoq:

”Kalaallit Nunaanni suliffissarsiorlut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 27, 30.oktober 1992-imeersup piomasaaqatitigut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiusseqqullugit, imatut § 6, imm. 3 ullut 14-iniit ullut 30-nut sivitsorneqarnissaa Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.”

2. Nassuiaat

Aallaqqaasiutigalugit inatsisini tunngavigisaq atuuttoq ingerlattakkanilu atuuttuusut naatsumik eqikarneqassapput:

Inatsisartut inatsisaat nr. 27, 30. oktober 1992-imeersumi § 1 najoqqutaralugu sulisinnaasut Kalaallit Nunaanniittut suliffissanut maaniittunut siulliususaatitaapput. Taamaattumik najugaqarfimmi sulisunik pissarsiniarlutik kommunimi suliffissarsiuussisarfimmut sulisitsiut saaffiginnittassapput, ilutigalugulu sulisitsisoq allatut iliorluni sulisussarsiuussaaq, soorlu Kalaallit Nunaanni avisiini sulisussarsiorluni neqerooruteqarnikkut.

Eqqortunik piginnaasalinnik kommunimi suliffissarsiuussisarfik najugaqarfimmit sulisinnaasunik neqerooruteqarsinnaanngippat, sulisussarsiorlunilu neqeroorutaasimasut kinguneqarsimanngippata sulisitsisoq avataaneersunik sulisunik atorfinitsisinissamut imaluunniit suliqaartitsinissamut kommunalbestyrelsip akuersissuteqarnissaanut qinnuteqarsinnaavoq.

Kommunimi suliffissarsiuussisarfimmut qinnuteqaat immersorlugulu tunniunneqassaaq, ilanngullugit tusagassiutinit sulisussarsiorluni neqeroorutaasut assingi, aamma/imaluunniit sulisup sumi qanorlu najugaqarfimmi sulisussarsiorsimanageranik paasissutissat. Kingornatigut qinnuteqaat kommunalbestyrelsimut imaluunniit taassuma pisussaaitatut ataavartutut ataatsimiititaliaanut akuersissanngorlugulu saqqummiunneqassaaq.

Kingornatigut Inatsisartut inatsisaat nr. 27, 30. oktober 1992-imeersumi § 6, imm. 3 najoqqutaralugu kommunalbestyrelsi imaluunniit taassuma pisussaaitatut ataavartutut ataatsimiititaliaa ullut 14-it qaangiutsinnagit sulisitsisup qinnuteqaataanut akuersinermik itigartitsinermilluunniit nalunaaruteqarsinnaavoq. Suliqaarnerup kingorna, qinnuteqaallu akuerineqarsimassappat qinnuteqaat Politiimestereqarfimmut tunniunneqassaaq, taanna qinnuteqaatinik katersuillunilu Inuusutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmut tusarniaassutigisassanngorlugit nassiateqqillugit. Sulisitsisup avataaneersunik sulisussarsiornera naammaginartuunersoq Naalakkersuisoqarfiup

nalilissavaa. Najugaqarfimmi piginnaaneqartunik sulisussaartuusoq Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup nalilerpagu qinnuteqaat kommunimi suliareqqitassanngorlugu uterteqqinneqassaaq. Tusarniaassut naammassereerpat qinnuteqaallu Politimestereqarfimmut nassiuteqqinneqarluni qinnuteqaat Københavnimi Udlændingeservicemut inaarutaasumik akuersissanngorlugu nassiunneqassaaq.

Najugaqarfimmi sulisussarsiornermut kingornatigullu avataaneersunik sulisunik suliaqartitsiniarsinnaanernut imaluunniit atorfinitsitsiniarsinnaanernut ingerlattakkat nalinginnaasumik ullut 14-it sinnerujussuartaapaat. Ingerlattakkat politikikkut aalajangiussisoqartinnagu qaammatini 1-2-ni ingerlanneqarajuttartuupput.

Innuttaasunut skandinaviamiunut (islandimiunut, savalimmiormiunut, norgeminuut, svenskinut, finlandimiunut qallunaanullu) tunngatillugu najugaqarfimmi sulisussanik piginnaanilinnik kommune imaluunniit sulisussarsiorluni neqerooruteqarnerit aqutigalugit innersuussivigineqarsinnaanngikkuni skandinaviamiunut suliffeqarnermut najugaqarnissamullu akuersissummik qinnuteqaateqaqqaarnani sulisitsisoq sulisussarsiorsinnaavoq.

Inaarutaasumik akuersissutiginnissaanut Udlændingeservicimut tunniunneqartinnagu qinnuteqaatip Kalaallit Nunaanni inaarutaasumik suliarineqaqqaarsimanissaanut isumannaarisumik ingerlatsisarnerpup sapinngisamik pisariunnginnissaa isumannaannissaalu isumaginarlugit Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik Politimestereqarfik suleqatigalugu ingerlatsisarnissamut malittarisassiorsimavoq.

Taamatuttaaq sulisunik avataaneersunik tunngatillugu suliat isumaginissaanni ingerlattakkanik piffissamut ungasissumut oqilisaasussamik Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik iliuusissanik arlalinnik aallartisaasimavoq.

Ilaatigut suleqatigiissitaliortoqarpoq, Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit, Politimestereqarfimmit, KANUKOKA-mit aamma Kommuneqarfik Sermersuumit ilaasortaartumik, tassani sulisunik avataaneersunik atorfinitsitsinermit imaluunniit suliaqartitsinermit qinnuteqaatit suliarinissaannut atatillugu suliffiit iluini suliat ingerlattarnerannik ilisimasanik paarlaassuisoqarluni. Ataatsimiititaliap aamma ingerlatsisarnermik atuuttumik atugaqarnermi unamillerfissat takkussuuttuurtut iluarsivigisarpai.

Tamakku saniatigut Naalakkersuisoqarfiup KANUKOKA suleqatigalugu nuna tamakkerlugu sulisussarsiornermut nittartagalionnissaq suliaraa, taanna nunami tamarmi najugaqarfimmi sulisartunut suliffissanut inuttalersugassanut attaveqarfimmik takusassiinarlunilu oqilisaasussamik siunertaqarluni. Anguniagaq tassaavoq sulisussarsiornermut nittartagaq suliffissaaleqisunik tamanik naligiissitsinissamik suliaqarneq ilanngullugu, kiisalu suliffissaaleqisunut ataasiakkaanut anguniagaqartitanik iliuusissatut pilersaarusiit oqaasertalersorneri kommunini sulianik isumaginnittarnermi piffissap atornerata annikillissinnissaanut ilapittuutaassasut. Taamaalillutik inuit kikkut suliffeqalernissamut piareersimanersut suliffissarsiuussisarfiiit erseqqissumik tamanik takunnilersinnaapput, aammalu piffissami matumani sulisunik avataaneersunik isumagineqartunik suliffiit inuttalersorsinnaasinnaassallugit. Sulianik isumaginninnermi piffissap atukkap sivikillinera suliffeqarfimmik eqaallisaanissaa naatsorsuutigineqarpoq, tamannalu misilittakkat tunngavigalugit suliffinnik pilersitsinissamik siuarsaasarpoq.

Tusarniaaneq

Makku tusarniaaffigineqarsimapput: Naalakkersuisoqarfiit tamarmik, kommunit, KANUKOKA, MT Højgaard, Royal Greenland, Rambøll, InuPlan, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Kattuffiat, HoResta, Naalagaaffiup Sinniisuutitaa, Suliffinnik Nakkutilliisoqarfik, SIK aamma NUSUKA.

Makku tusarniaanermut akissuteqarput: Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik, Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Kattuffiat, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Naalagaaffiup Sinniisuutitaa aamma Politimestereqarfik.

Tullinguuttumi tusarniaanermut akissutit naatsumik tulleriiaarsorneqarput, taamaalillutik siunnersuutit aappasaanneerinermit oqallinnermut ilanngunneqarsinnaallutik.

Naalakkersuisoqarfiit tusarniaanermut akissutaat

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup siunnersuummut siunertaasut soorunami akuersaarlugit nalunaarutigaa. Tassalu avataaneersunik sulisunik tikisitaqartariaqarnani sapinngisamik amerlanerpaanik suliffinnik inuttalersuinissaq. Taamaattorli avataaneersunik sulisunik atorfinitsitsinermit imaluunniit suliaqartitsinermit qinnuteqaatinik suliaqarnermut piffissamik siunnersuutit sivitsorsaaniissaannik Naalakkersuisoqarfik naliliivoq, tamatumalu suliffeqarfik eqarsarlugulu savitunikillissavaa. Paarlattuanik ilaatigut nuna tamakkerlugu sulisussarsiornermut nittartakkap pilersinneratigut aammalu suliffissaaleqisut naligiissarnerisigut suliamik isumaginninnerup pitsanngorsarnissaa Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup siunnersuutigaa.

Assersuutigalugu ullukut unnukkullu paaqqinnittarfiit najugaqarfimmeersunik inunnik isumaginnittunik atorfinitsitsiniarneq ajornakusooreemat kommunalbestyrelsen 14-init ullunut 30-nut imaluunniit qaammammut ataatsimut akissuteqarnissamut piffissarisata sivitsornissaa Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup iluarinartuutinnagu nalunaarutigaa. Assersuutigalugu sullissivinni inuit uninngasuutit allangortiternerannik, napparsimanermik, sulisut taarsersornerinik il.il. patsiseqarsinnaasunik ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit qaqutiguunngitsukkut inunnik isumaginnittartutut sulisussarsiornissaq piffissaq sivikitsoq atorfissaqartittarpaat. Siunnersuutit akuerineqassappata ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut sulisussarsiornissamut tamanna annertunerusumik aporfissiissaaq.

Akissuteqarnermut piffissarititaq sivitsornagu sulisunik atorfinitsitsinissamut akuersissutisinnissamut ingerlattagaq sivikillineqassasoq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik siunnersuuteqarpoq. Taamaalilluni suliffeqarfiit avataaneersunik sulisussarsiornissaminnut annikinnerusumik pissarsiniartalerisigut kissaatigisatut siunertarisaq anguneqarsinnaavoq.

Kommunit tusarniaanermut akissutaat

Ullunit 14-init qaammammut ataatsimut imaluunniit ullunut 30-nut akissuteqarnissamut piffissalersuutit allangortinnissaanik Kommuneqarfik Sermersooq tapersersuisinnaangilaq. Ilaatigut tamanna kommunimi sulianik piffissamik isumaginnittarfiup pisariaqanngitsumik sivitsorneqarneratut, ilaatigullu siunnersuutigisatut piffissaliussaq sivitsorneqarmat sulisussat kalaallit pissarsiarinnaasat imaluunniit piginnaasaqartut amerlissannginnerinik tunngavilersorneqarpoq. Piffissaliussap sivitsornera pisortani namminersortunilu suliffeqarfiup sullissivigineranut ajoqutaassasutut taamaat ataatsimut isigalugu nalilerneqarpoq.

Kommunip pineqartumut tusarniaaviginera Kommune Kujallip iluarisimaarppaa, tusarniaanermullu piffissaliussap ullut 14-init qaammammut ataatsimut sivitsornissaanut siunnersuut tapersorsorlugu. Suliffeqarfiit namminneq sulisussarsiorlutik neqeroorusiortarnerannik, sulisorisassanillu qisuariartoqanngippat sulisunik avataaneersunik immikkut iliuseqaaqqinnatik imaluunniit saaffiginninatik sulisussarsiorarnerannik kommunip assersuutissaqarneranik tamanna tunngavilersorneqarpoq. Taamatut iliortoqartarnek piffissalersuutip sivitsorneratigut annikillisarneqarsinnaavoq.

Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Kattuffiannit tusarniaanermut akissut

Kattuffiup atorfiit sapinngisamik annertussuseqartumik najugaqarfimmit sulisuusunit inuttalersornissaannut anguniagarisanik tapersoruullutillu piviusunngortitsinissamik suliaqarnera Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Kattuffiata (GA-p) erseqqissarpaa. Ullumikkulli sulisunik atorfinitsitsiniarnermut atatillugu inuussutissarsiuteqarfiup sivirusumik ingerlassatsisoqarfimmik atugassaqaartitaareersoq GA isumaqarpoq. Taamaattumik najugaqarfimmit sulisussanik annertunerusumik atorfinitsitsinermik piffissaliussap sivitsoqqinnerata nassataqassanera GA-p upperinngilaa, paarlattanillu aningaasartuutit annertunerulersut, tunisassiorsinnaassuseq ajornerulersoq, aamma pisisussanik ajornerusumik sullissinerulerneq nassatarissallugit, pissutigalugu atorfiit inuttassarsiukkat sapinngisamik sunniuteqarnerpaasumik inuttalerneqarsinnaanngimmata.

Aallarniutigalugu sulisussanik pisariaqartitanik inuttassarsiuinermik ajornakusoortitsinerusunik malit-tarisassianik aalajangersaasoqartinnagu suliffeqarfimmi amerlanerusut suliffeqalersinnissaannut naleqqiullugu suup ajornartorsiutaanerata imaluunniit unammillerfissaanerata qulaajarnissaat pingaarnerusoq GA isumaqarpoq. GA naapertorlugu piffissaliussap sivitsornera tassaavpoq allaffissornermut tunngavissarisassaanaq.

Tamakku saniatigut suliffeqarfiit misilittagaasa ilanngunneqannginnerat pissutigalugu suliffeqartitsinissamik siuarsaanissamut aningaasaatit pitsaanerpaamik atorneqanngitsut GA isumaqarpoq. Taamaattumik Namminersorlutik Oqartussat, kommunit, suliffeqarfimmi illua'tungerisat oqartussaaffiillu atorfinitsitsisartut allat akornanni suleqatigiinnikkut suliffeqartitsinissamik siuarsaanissamik anguniagaqarnerusumik sunniuteqarnerusumillu iliuserisassamik aallarniisoqassasoq GA-p kaammattuutigaa. Kiisalu internetimik tunngaveqartumik suliffissarsiorfittut nittartagaliorneq allat tamaasa allanngortinnagit kommunimik suliamik isumaginnittarnermut piffissamik sivikillisaasariaqarneranik GA isummerpoq, tamatumalu suliamik isumaginnittarnerup sivitsornissaa pinnagu sivikillisariaqarneranut tapertaalluni. Taamatut allaffissornikkut oqlisaaneq inuttalersuinissamik pisariaqartitsinerat pillugu suliffeqarfinnik pitsaanerusumik oqaloqatiginninnissamut GA-p atortariaqarsoraa, taamaalilluni suliffissaaleqisoqarnera annikillisinneqarluni.

Naalagaaffiup Sinnissaata tusarniaanermut akissutaa

Naalagaaffiup Sinniisuata nalunaarutigaa sulisumik avataaneersumik atorfinitsitsinissamut imaluunniit sulisitsinissamut atatillugu ullut 14-it qaangiutinnginneranni itigartitsissummik akuersissummilluunniit akissuteqarnissamut piffissarititap ullut 30-inngortillugu imaluunniit qaammatinngortillugu sivitsorneqarnissaanut siunnersuummut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat tusarniaaerat Udlændingestyrelsimut nassiuteqqinneqarsimasoq. Aalajangiiffigisassanngorlugu qinnuteqaatip nassiutinnginnerani Politimestereqarfiup aamma Namminersorlutik Oqartussat akornanni suleqatigiilluni Kalaallit Nunaanni najugaqarlunilu suliffeqarnissamik akuersissuteqarnissaq pillugu nunami allami naalagaaffimmi innuttaasup Kalaallit Nunaannut qinnuteqaammik tunniussaqaarneranut ingerlatsisoqartarnek 15. august 2012-imi naammassineqartussaasutut misileraanerusoq Udlændingestyrelsip paasissutissiisutigaa. Taamaattumik misileraaneq suli naliliiffiqineqanngilaq. Taamaattumillu misileraanerup sunniutaa soorunami suli paasineqarsimangilaq.

SIK-p tusarniaanermut akissutaa.

SIK-miit nalunaarutigineqarpoq, nunatsinni najugaqavissunik suliffissarsiuussisarfik aqutigalugu sulisussarsiorsimanermik takussutissanik ilanngussisarnissamik piumasaqaat sakkortuumik pi-umasaqaatigineqartarnissaa.

SIK isumaa naapertorlugu akulikippallaartarpoq sulisitsisut Qallunaat Nunaanni sulisussarsiorneri, nunaqavissunik sulisussarsioqaanngivillutik, ajornartorsiuullu annertusiar-tortoq. Taamaammat iluarisimaarnarpoq avataaniit sulisunik killilersimaarinninnerup sukaterniar-neqarnera, ukioqqutitsilluni avataaneersunik sulisoqartarnerup pinngitsoortinneqarnissaa pisinaas-sammat.

Nunani Avannarlerneersunik sulisunik kommunit suliffissarsiorfii avaqqullugit nunatta avataani inut-tassarsiortoqartarnera pasitsaateqqavarput, aammalu Inuussutissarsiutinut Aatsitassanullu Naalackersuisoqarfimmut kaammattuutigerusullugu ilumut sulisitsisut inatsit pineqartoq eqquutsit-tarneraat qulakkeerniaqqullugu.

SIK malillugu aaqqiissutaasinnaasut ilagaat inatsisinik unioqqutitsisoqarsimatillugu pillaasarnermut periarfissat sakkortunerungaatsialernissaat.

Naggataatigut SIK-miit kaammattuutiginiarneqarpoq suliffissaaleqinerup qaffakkiartornera ilutiga-lugu suliffissarsiorlut sunik ilinniaqarsimanerat sunillu piginnaasaqarnerat pillugu paasissutissat sulisitsisunut siaruartipallanneqarsinnaanerit pisariaqartoq.

Politimestereqarfik

Siunnersuutinut oqaaseqaatissaqanngilaq.